

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

— Izhaja vsako drugo soboto —

Dve sestri.

Povest. — Spisala Marija Topolnik-ova.

I.

„Čemu vzhajaš solnce, čemu me pozdravljaš tako ljubko s svojimi bliščečimi žarki! Zakaj nisi tako motno, tako tožno, zamišljeno, kakor jaz? Zavidam naravo, zavidam ljudi, koji so po Tvojem pozdravu še srečnejši. A jaz!? Vedi, solnce, da me ne oveseliš in tudi če vshajaš še enkrat tako krasno, temine moje duše ne razsvetliš in če bodejo tvoji žarki še tisoč krat bolj bleščeči, kot so sedaj...“

Tako je besedovala učiteljica Ernestina sama pri sebi, ko je stopala počasnih korakov od kolo-dvora proti svojemu domu. Bilo je Velikonočno nedeljo zjutraj. Imela je počitnice in ker že ni bila dve leti doma, zato se je odločila preživeti teh par dni na deželi med svojimi domačimi. Čim bolj se je bližala domačemu kraju tembolj je bila vznemirjena.

„Oh, zakaj ta krasni dan!? — Narava, imej usmiljenje z menoj, burje, nevihte, pridite, razgrajate, kakor razgraja vihar v moji duši — — —“

II.

Ozrimo se za nekoliko nazaj, v dobo, ko še se je nedolžna Ernestina veselila lepe narave, ko še je bila kakor solnčni žarki čista in svetla njena duša. S svojo dve leti mlajšo sestrico sta se veselili pomladi, veselili Velike noči, koja jima je prva dala upanje, da svetlo skoraj pomladanske cvetlice, s katerimi okinčata podobo Matere Božje v bližnji cerkvi. Vsa srečna je, zrla mati na svoja otroka. Bila si je svesta, da bo vzgojila hčeri, koji še bodeta čast in ponos njene rodbine, ko bo ona že leta in leta črvom v jed . . .

Ernestina je po dovršenju ljudske šole na deželi stopila v višje šole. Imela je dobro glavo za učenje; bila je kmalu prva med učenkami. — Učiteljica jo je stavila na vzgled njenim prijateljicam, med kojimi je bila jako priljubljena. Ko-

maj je pa iskala tudi časa, ko se je mogla peljati za nekoliko časa domov v naročje svojih dragih. Vsa srečna se je čutila v objemu svoje predrage matere.

„Mati, draga mati!“ so šepetale ustne. Hvala vam mati za vse, kar žrtvujete za moje učenje. Naj vam Večni Bog povrne!“ se je zahvaljevala s solznimi očmi.

Gorki poljub matere pa ji je pričal, da jo ljubi, da bi dala za njo vse, vse, še življenje svoje, samo tako pridna bi naj ostala, kot je bila do sedaj. To ji bo najboljšje plačilo. In to ji je tudi vedno obetala.

Z veseljem je pričakovala Ernestina bližajočih se velikonočnih praznikov, ko je bila v zadnjem letniku svojih šol. Kupila je pri vrtnarju šopek, kojega je poklonila svoji materi za pisanko. Ni pozabila cvetlice tudi za drugo Mater, podobo Marijino v domači cerkvi.

Kakor v otroških letih, tako sta tudi letos s sestro šle krasiti njen oltar pred vstajenjem.

Pri tem letošnjem kinčanju se je nekaj zgodilo, kar je Ernestino v srce zbudilo, tako hudo, kakor strupom napojena sulica. Pavla se je zaničljivo posmehovala iz svetih reči. Sestra jo je svarila žalostno:

„Niti enkrat več mi ne zini kaj takega; sicer povem materi in čutila boš občutljivo kazen za tvoje grehe. Ali te tako učila mati, ali tako visoko spoštuješ spomin, ko sve še kot otroka skakljali po tratah in trgali prve zvončke in cvetice, da sve pred Velikonočno nedeljo lahko okrasili podobo Matere Božje? Ali se še spominjaš, kako sve bili srečni, še se spominjaš, kako zadovoljna je bila z nama najina mati, videč dober sad pri svoji vzgoji? Pomisli, kako žalostna bi bila, ako bi vedela za te tvoje drzne besede?“

Zaničljiv smeh sestre je zopet sledil tem Ernestininim besedam.

„Že prav, vse prav, kar govoriš. Bila sem vesela samo takrat, ker sem bila še otrok in nisem razumela sleparije verske vzgoje. Sedaj pa, ko sem šla po svetu, so mi ljudje povedali resnico, ker vedi, zdela sem se jim preduhovita, da bi me pustili še nadalje tavati v temi in nevednosti in verovati izmišljene stvari. Ve ti pa nočem povedati za sedaj, ker v svoji zaslepljenosti me ne razumeš, mogoče boš me še že kedaj pozneje. Pustim te

samo, da lahko sedaj, ko je oltar okinčan, še pomoliš in prosiš pred Marijino podobo milosti“.

Še predno se je Ernestina zavedela, že ni bilo Paule nikjer. Nehote je pokleknila in molila k Mariji in jo prosila, naj ne zameri brezbožnim beseda sestrinim. Nekoliko potolažena je vstala in se obrnila hoteč oditi.

V tem trenutku je prišel mimo poštarjev sin, lep, čvrst mladenič, ki je odločno moško pred podobo Marjino snel klobuk in lepo pozdravil svojo nebeško Mater, krasno, zavestno, kakor se spodobi nepokvarjenemu, razumnemu fantu. Potem se je obrnil do mladenke, ki je bila nekoliko v zadregi:

„Kaj pa ti je, Ernestina?“

„E nič“, mu je odgovorila ne z namenom, da se mu zlaže, temveč v naglici, ker ni hotela tožiti svoje brezverne sestre. Stopala sta dalje. Razgovor se je razpletel o drugih stvareh. — Ko bi pazno človek gledal na hip ločitve, pa bi umel, da se ta dva ljubita, lepo in pristrčno ljubita.

III.

Krasno je toraj vstajalo solnce na Velikonočno nedeljo, ko se je zopet vračala Ernestina, izgubljena Ernestina proti svojemu domu. Res, čas spreminja vse, spreminja najboljše značaje ljudi. Čas primeša hudo, primeša dobro, prihaja čas, ko se človeku usekajo rane, prihaja pa zopet čas, ki mu jih zaceli . . .

Prav neverjetno bi se zdelo vsakemu, ki je poznal Ernestino od mladosti, poznal njeno blago dušo in trd značaj, prav neverjetno, pravim, da bi se ta značaj dal omajati, da bi iz pridne, pobožne deklice postala neverna, izprijena dama. Dobila je službo v velikem mestu, prišla v dotiko z raznimi ljudmi. Biti pobožen in priden, to ni za izobraženega človeka, tako so mislili njeni prijatelji. Čemu verig, ki vežejo človeka kateri veruje, čemu tesnobe, pri misli na večnost . . . večnost, koje ni . . . Ko konča človek življenje, je konec vsega. Tako so ji pravili in z raznimi navideznimi dokazi hoteli potrditi, kar so govorili.

Ona, seveda dobro podučena o krščanski veri od začetka ni verjela. S časoma so jo pa začeli mučiti dvomi, koji so vedno bolj naraščali, tako dolgo, dokler jim ni popolnoma verjela. Biti svobodna, prosta, na nikogar navezana, od nikogar odvisna . . . Zdelo se ji je lepo to življenje, bila je srečna, ko je bila v družbi s svojimi raznimi prijatelji in prijateljicami. Ugajale so ji njih hvale, da je vendar enkrat postala pametna, da se lahko prišteva olikanim modernim ljudem.

A bila je srečna samo v njih družbi; ko je bila sama, bilo ji je grozno . . . Ti spomini srečnih otroških let . . . Kako so jo mučili. Ti lepi nauki ljubeče matere, kako dolgo so jo spremljali, čutila se je srečno ob njihovi strani. — A sedaj? Pahnila jih je od sebe, bežala pred njimi, smatrala je kot neresnično, varljivo domišljijo.

In obljuba mladeniču? Ta obljuba je izginila? Sedaj ni nič več verjela, in zato ni več obljudi bila zvesta. Prelomila je toraj obljubo, postala nezvesta mladeniču, ki po njenih mislih ni razumel, kaj je olikani svet, se klanjal v vsej ponižnosti tisti podobi Marijini. Obljubila je drugemu svojo roko in sree. Znal se je obnašati tako elegantno, bil vođja „svobodne“ družbe. Ljubila ga je, a tako srečna ni bila kakor takrat, ko je dala besedo tistemu, na kojega je sedaj mislila s preziranjem.

Ni toraj čuda, da je noga nehote zastala, ko je zopet slišala glas zvona iz domače cerkve, koja ima za njo tako neprijetne spomine. Vabilo je k vstajenju. Ljudje so kar trumoma drli proti cerkvi, proslavit vstalega Zveličarja. Tudi Ernestina je stopala počasih korakov za njimi. Vstopila je. — Noga jo je zanesla prav pred oltar Marijin, kojega je v otroških letih tolikokrat okinčala. Bile so sicer tudi sedaj cvetlice, a tako umetno niso bile urejene, kakor takrat, ko še jih je polagala njena skrbna roka. Sramovala se je pogledati v obraz Marijin, ko se je spomnila svoje nevere. Nebeška kraljica jo je milo pogledovala. Zdelo se je mladi brezverki, da sliši besede:

„Odpuščam ti deklica, kar si zagrešila do zdaj, samo vrni se na pravo pot in videla boš, da boš srečna, kot si bila poprej“.

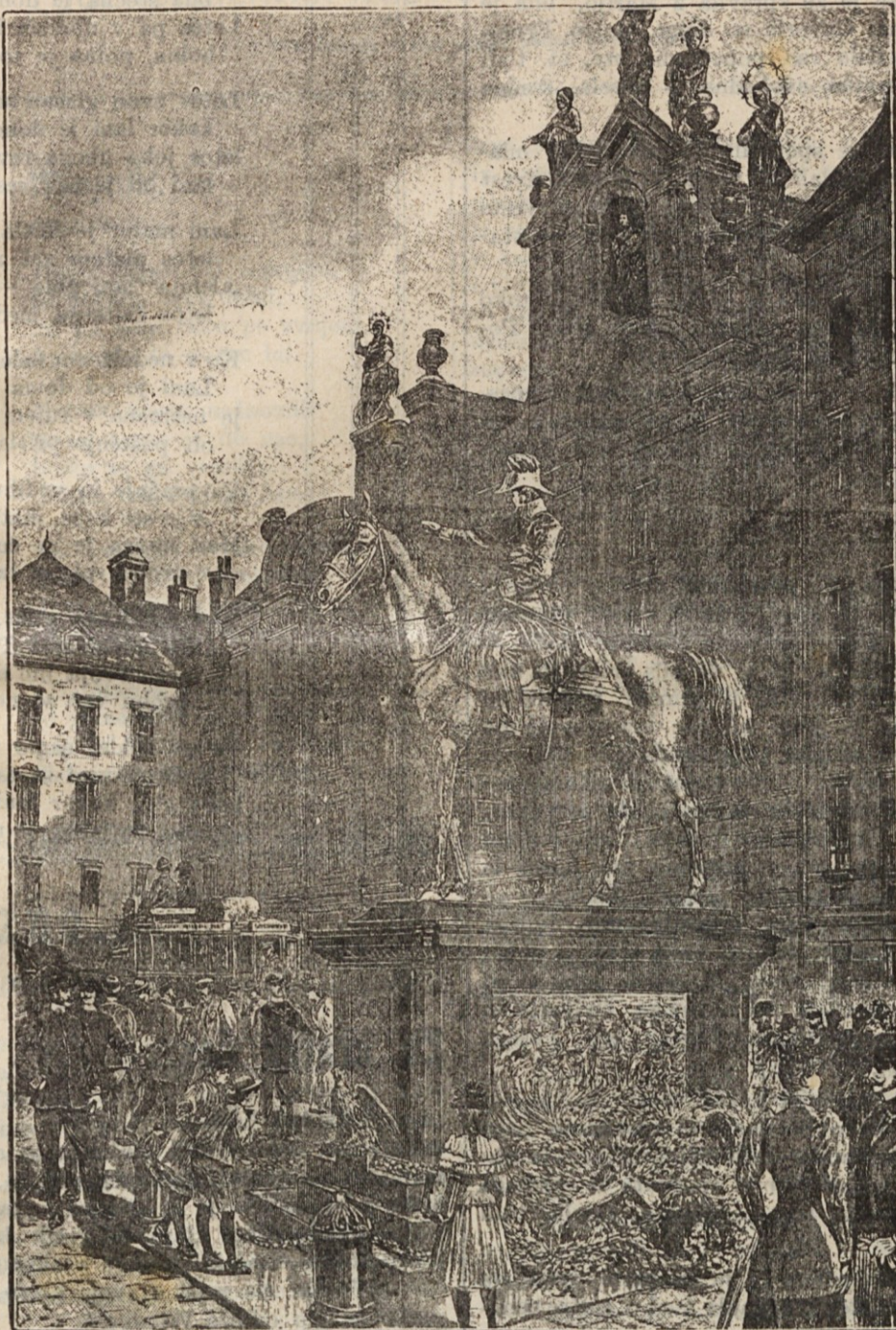
„Odpuščanje . . .!“ je dejala Ernestina sama pri sebi. „Nisem ga sicer vredna, vendar te prosim milostna Mati, odpusti mi, sprejmi zopet svojo izgubljeno hčer, bodi mi zopet moja varuhinja in vodnica“.

Bilo ji je lažje. Zdelo se ji je, da se je sklonila Marijina podoba, da je prej tako tužen obraz postal veselejši. Pokleknila je in je molila dolgo, dolgo . . .

Vstajenje je minilo. Kdo se je čutil srečnejšega, kakor Ernestina. Primerjala se z vstalim Zveličarjem; kakor so njega odkrili od črne preproge, tako je vstala ona iz črne teme, v kojoj je zabredla in spoznala zopet pot resnice in zvestobe.

Spomnila se je matere. — Kaj bo pa rekla ona, ko bo jo videla, nekda tako pridno, ki ji je delala veselje, a danes? S strahom se je bližala k domači hiši. Skoraj se ni upala potrkati na njena vrata. Konečno se je vendar ojunačila. Mislila si je, da jo bo pozdravila mati, vesela, srečna, kot poprejšnja leta. A se je motila. Roke, koje so se razprostrle v objem, bile so suhe, obraz, na kojega je pritisnila izgubljeno hčer, bil je nagrban: na njem se je brala notranja žalost in trpljenje. Prej tako svetli, kostanjevi lasje bili so popolnoma beli, da je Ernestino spreletel mraz pri misli, da ni malo kriva ona materine spremembe.

„Odpusti mama!“ so ji šepetale ustne, odpusti svoji nesrečni izgubljeni hčeri. Vrnila sem se, popravi hočem, kar sem zakrivila in s svojim popoljšanjem vam osladiti čas vašega življenja. Kaj ne mama, da mi odpustite?“

Radeckiyev spomenik na Dunaju.

Kot še nikdar poprej, tako je bila starka vesela. A hitro je opomnila hčer, da mora tudi Marijo prositi odpuščenja, kojo je prezirala in že toliko časa ni prišla obiskat, ne krasit njenega oltarja.

A ko ji je Ernestina povedala, da še predno je prišla domu se je že spravila z Marijo, bila je popolnoma srečna. Govorili so dolgo, dolgo. Ernestina se je izpovedala vse, popolnoma vse, ni tudi zamolčala, da čeravno svobodna — vesela, srečna ni bila.

Konečno sta se spomnili obljube, dane mladenci. Hitro sta poslali po njega, ki je ostal zvest besedi, ki je hodil po svetu, trdeč, da je ni zveste ženske, ker ga je že varala tista, na kojoj je stavil vse svoje zaupanje.

Rad je prišel. Vesel je podal Ernestini roko in prav hitro iz srca odpustil njeni greh. Ponila sta in mati ju je blagoslovila.

Še isti dan je pisala Ernestina pismo v mesto svojemu drugemu ljubimcu in ga odvezala od dane ji besede. Lahkoživcu je bila ta vest dobrodošla.

* * *

Čez mesec dni so praznovali poroko poštarja in Ernestine. Bili so prav židane volje. Posebno mati, koji so se uresničile njene najlepše misli. — Ravno, ko je študirala, da bi še bila srečnejša ako bi imela obe hčeri pri sebi, ji prinese poštni sel pismo, v katerem jo prosi mlajša hči dovoljenja za samostan. Med drugim ji je pisala: „Hodila sem po svetu, iskala miru . . . Sramujem se skoraj sama sebe, da sem bila tako neumna, da sem verjela vabljivim in izpridenim ljudem, koji so mi kazali vse v rajlepi luči, a konečno me hoteli le zapeljati v propad pogube in pregreh. Vzdigniti se hočem, draga mati iz tega propada, mir, kojega mi ni dal šumeči svet, hočem najti tam v tihem zatišju samostanskega zidu. V miru, ločena od sveta hočem dokončati tek svojega življenja in tako upam biti najsrečnejša. Prosim šele Vašega dovoljenja in blagoslova!“

Kdo je bil srečnejši kakor mati, ko je videla, da bodeta hčeri po lastnem spoznanju verskega prepričanja vendar zadovoljni. Hitro je napisala pismo in kakor je bilo spoznati iz njenega obraza, mogla se je tega odgovora veseliti tudi njena hči.

Čez eno leto potem se je raznesla vest, da je bila sprejeta učiteljeva Paula med č. sestre usmiljenke.

Lani o Velikinoči.

Z ožila A. G.

Lani o Veliki noči
bila srečna je doma,
Letos pa v domači koči
bolna, polna je solza.

Letos zvon glasan odmeva,
kakor lani je donel,
letos joka uboga reva,
lani bil je čas vesel.

Lani mater je imela,
letos matere več ni,
„aleluja“ lani pela —
letos žalostna medli.

Ko v nedolžnem belem cvetu
Lani je od doma šla,
je nesrečna v tujem svetu
ob poštenje prišla vsa.

Povprašuje in vzdihuje:
„Kje ste letos, mati, kje?“
Mati mrtva je ne čuje,
v grobu spi od lani že.

Vest mladenko grize, peče:
„Kje nedolžnost Tvoja je,
— mati Tvoja nič ne reče,
v grobu več se ne zave.“

Vstani dekle, naglo vstani,
k Bogu vrni se takoj,
letos nisi, kakor lani,
mreš pa lahko še nocoj!“

Za kratek čas.

Votla glava.

Windhorst, ustanovitelj močnega katoliškega „centruma“ v nemškem državnem zboru, je bil zelo nizke postave. Ko je še študiral pravo, mu reče v šali nekdo drug, ki je bil visok kakor Goljat: „Revče, hočeš li, da te vtaknem v žep?“ „Vtakni me rajši v svoje glavo, ki je precej votla“ se mu odreže Windhorst.

S petelinom k urarju.

„Kam greš, Martin s tem petelinom?“ „Grem k urarju, da mi to mrcino popravi. Prej mi je pel vedno točno o polnoči, sedaj pa vedno zakašnjuje.“